

Софийски Университет „Св. Кл. Охридски“

Катедра „Атомна Физика“

ЯДРЕНА ФИЗИКА

*Ядрено-структурни изследвания в
катедра Атомна физика в прехода към
21^{ви} век*

1985 - 2000

**екстремни ъглови момент
ВИСОК СПИН**

**ускорители на тежки йони
много-детекторни с-ми**

1995 - 2006

**екстремни стойности на N/Z
екзотични ядра**

**радиоактивни снопове
високоэффективни детекторни с-ми**

Ядрена физика

Постоянни

- проф. дфзн Георги Райновски
- доц. д-р Калин Гладнишки
- гл.ас. д-р Мартин Джонголов (кат. ЯТЕ)

Докторанти

- Мария Тричкова
- Диана Кочева

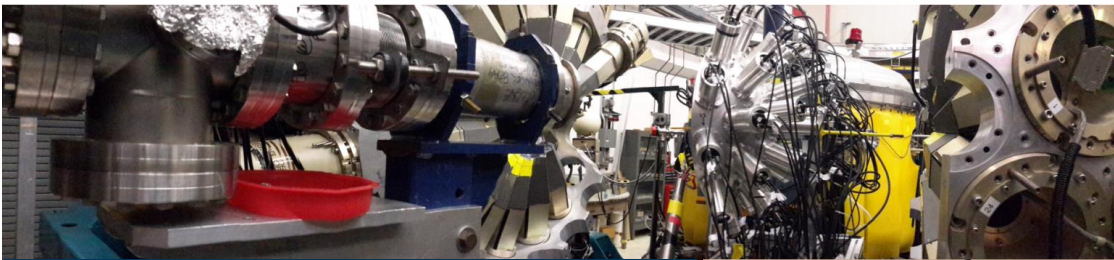
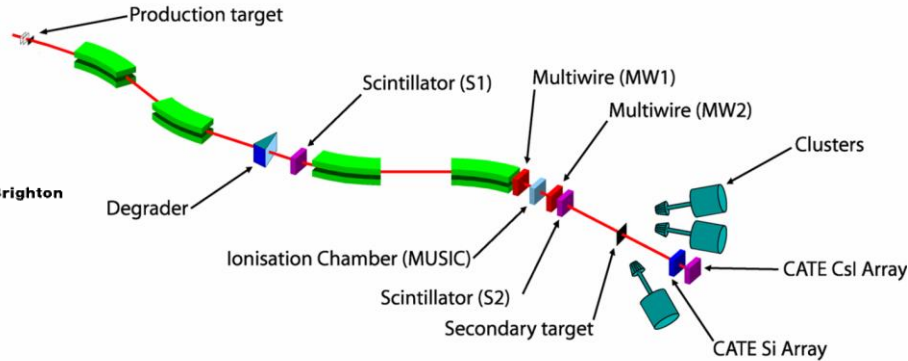
Студенти

- Ангел Гивечев
- Антоанета Дамянова
- Дойчо Карагъзов
- Росица Топчийска
- Васил Карайончев и др.

Основни изследователски задачи:

Експериментално изследване на структурата на атомните ядра

- Колективни изовекторни възбуждания свързани с двуфлуидната природа на атомното ядро - изследване на състояния със смесена протон-неутронна симетрия;
- Фазови преходи в крайномерни системи – $X(5)$ симетрия;
- Баланс между колективни и еночастични възбуждания – измерване на магнитни моменти на възбудени ядрени състояния;
- Запазването и нарушаването на ядрените симетрии свързани ориентацията на ъгловия момент (магнитни и хирални ротационни ивици) и симетриите на квадруполната колективност ($O(6) - U(5) - SU(3)$);

Science & Technology Facilities Council

FATIMA

TOTAL WEIGHT (ASSUMING 36 DETECTORS EACH WEIGH 2.5kg) ~ 500kg

- Изомерни разпади във фрагменти, получени при релативистко делене
- Колективни ефекти в ядра, получени при индуцирано делене
- Пряко измерване на суб-наносекундни времена на живот
- Хибридни многодетекторни системи за измерване на кратки времена на живот
- Оценка на ядрени данни за NNDC

С. Кисъв
Д.Иванова
М.Жекова
Д.Радулов

Международно сътрудничество:

Argonne NATIONAL LABORATORY

ATLAS
Gammasphere

FAIR@GSI

NUSTAR - HISPEC

AGATA & PRESPEC

INFN Laboratori Nazionali di Legnaro

GASP, SPES

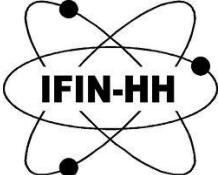
AGATA
ADVANCED GAMMA
TRACKING ARRAY

TECHNISCHE
UNIVERSITÄT
DARMSTADT

A. R. WRIGHT NUCLEAR STRUCTURE LABORATORY

IFIN-HH

IPN
INSTITUT DE PHYSIQUE NUCLEAIRE
ORSAY

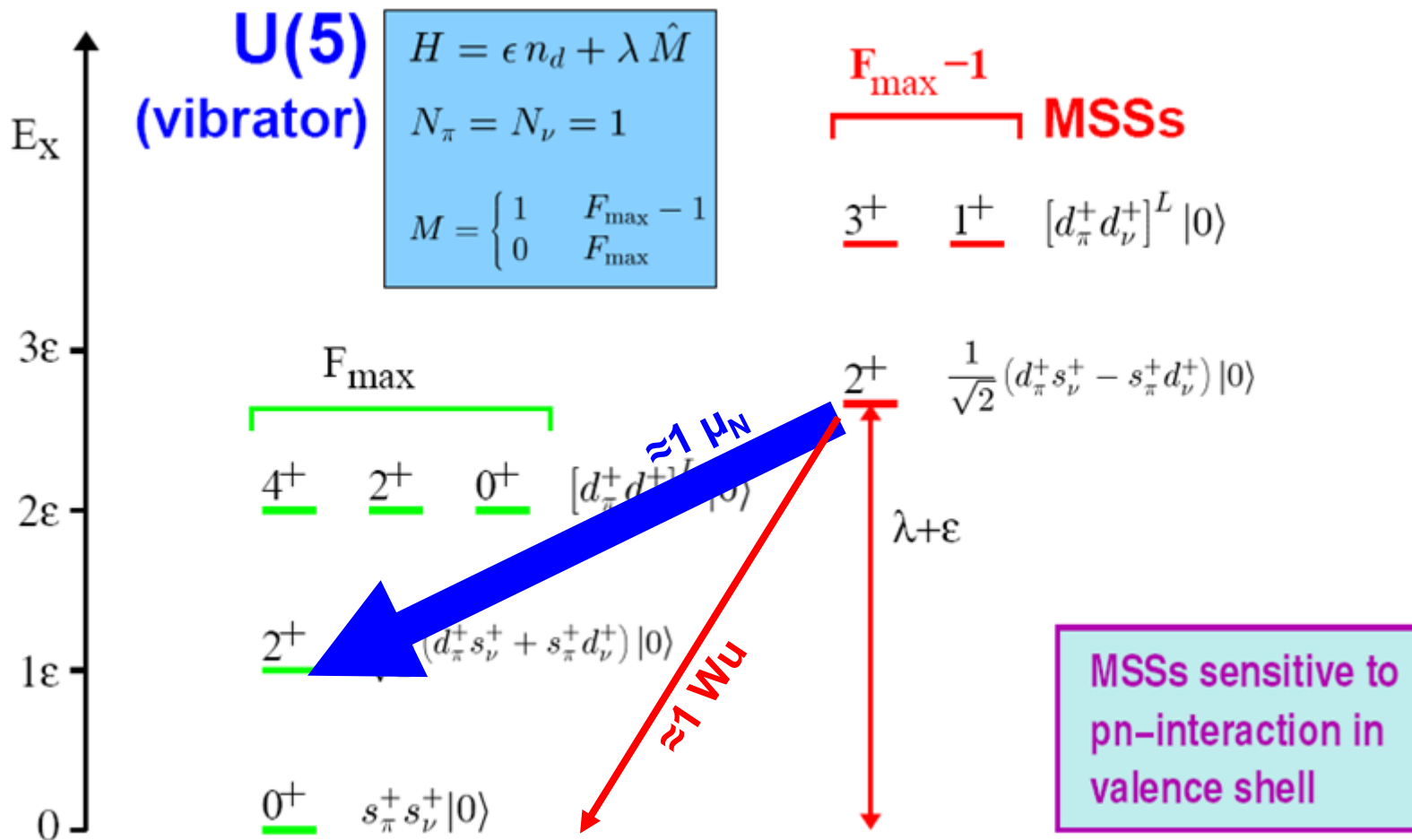

JINR
DUBNA

Състояния със смесена симетрия

Еднофононното $2^+_{1,ms}$ състояние със смесена симетрия е фундаментално квадруполно-колективно изовекторно възбуждане във валентните слоеве на сферични ядра

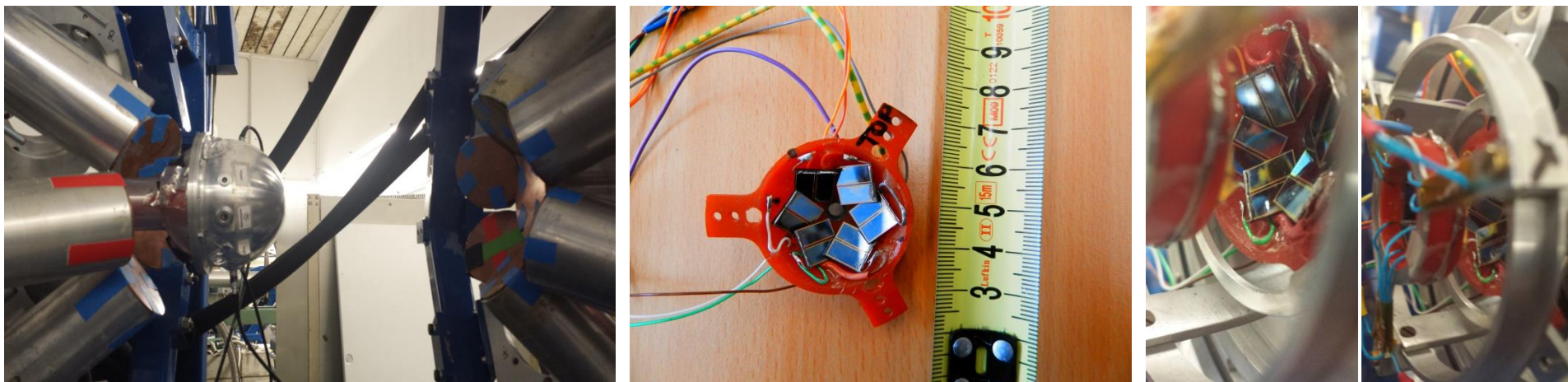

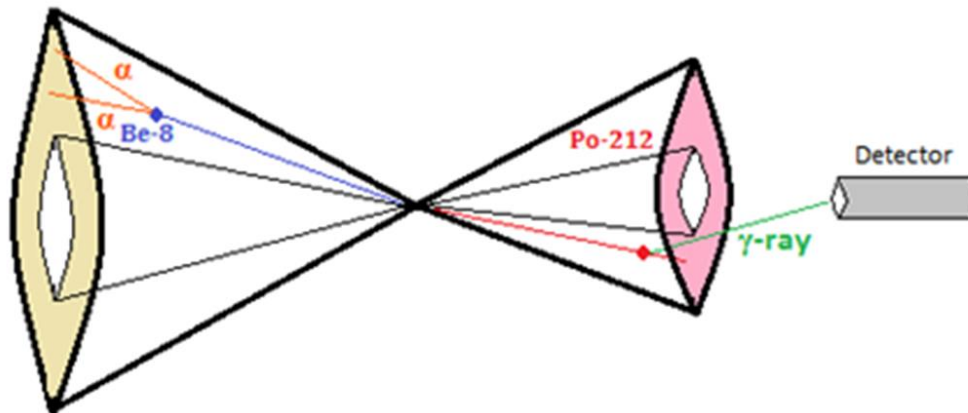
^{212}Po

XTU тандем в Университета в Кьолн

- Реакция – $^{208}\text{Pb}(^{12}\text{C}, ^8\text{Be})^{212}\text{Po}$ @ 62 MeV ($V_{\text{col}} \approx 64$ MeV);
- Мишена – 10 mg/cm^2 ^{208}Pb (99% обогатена);
- Експериментална установка – „плънджерно устройство“:
  - 5 HpGe детектори на 142.3° , 6 HpGe детектори на 35.0° , и 1 HpGe детектор на 0° ;
  - 6 соларни клетки (10 mm × 10 mm) покриващи ъгли $116.8^\circ - 167.2^\circ$;
  - основен тригер - γ - α или γ - γ съвпадения;

- Кинематика

$$\langle v_0(^{212}\text{Po}) / c \rangle \approx 0.9$$

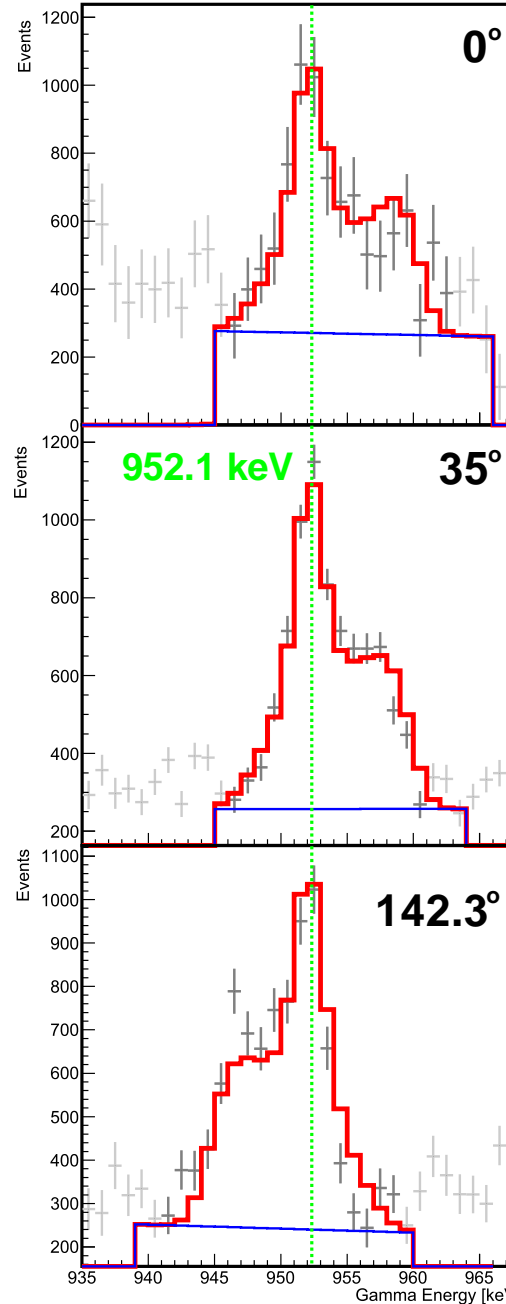
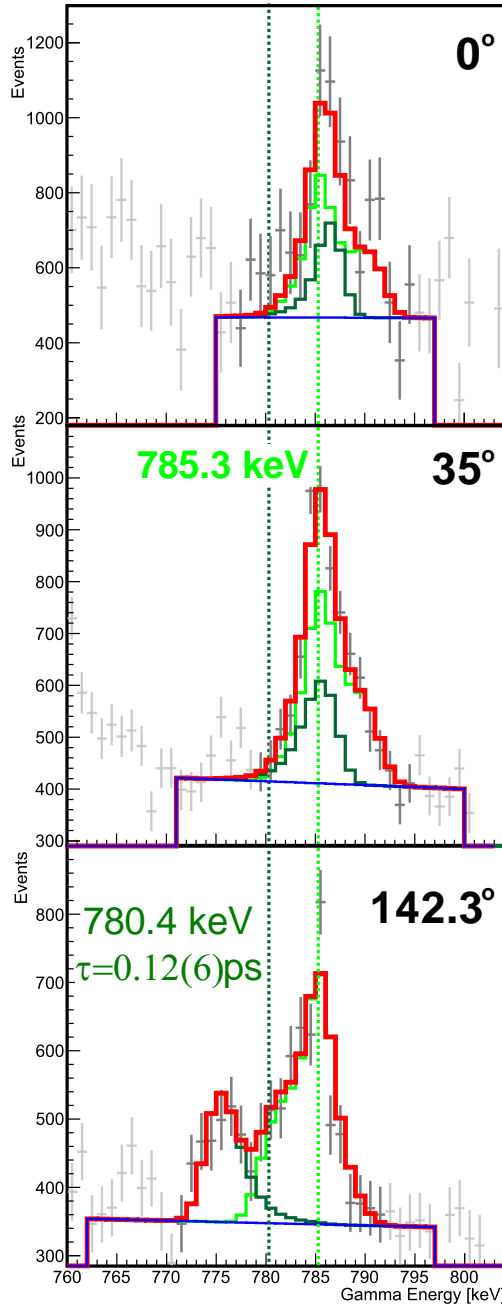
^{212}Po – APCAD результати

785.3 keV

$2^+_2 \rightarrow 2^+_1$

2^+_2 @ 1512 keV

$\tau = 0.67(5)$ ps

952.1 keV

$2^+_3 \rightarrow 2^+_1$

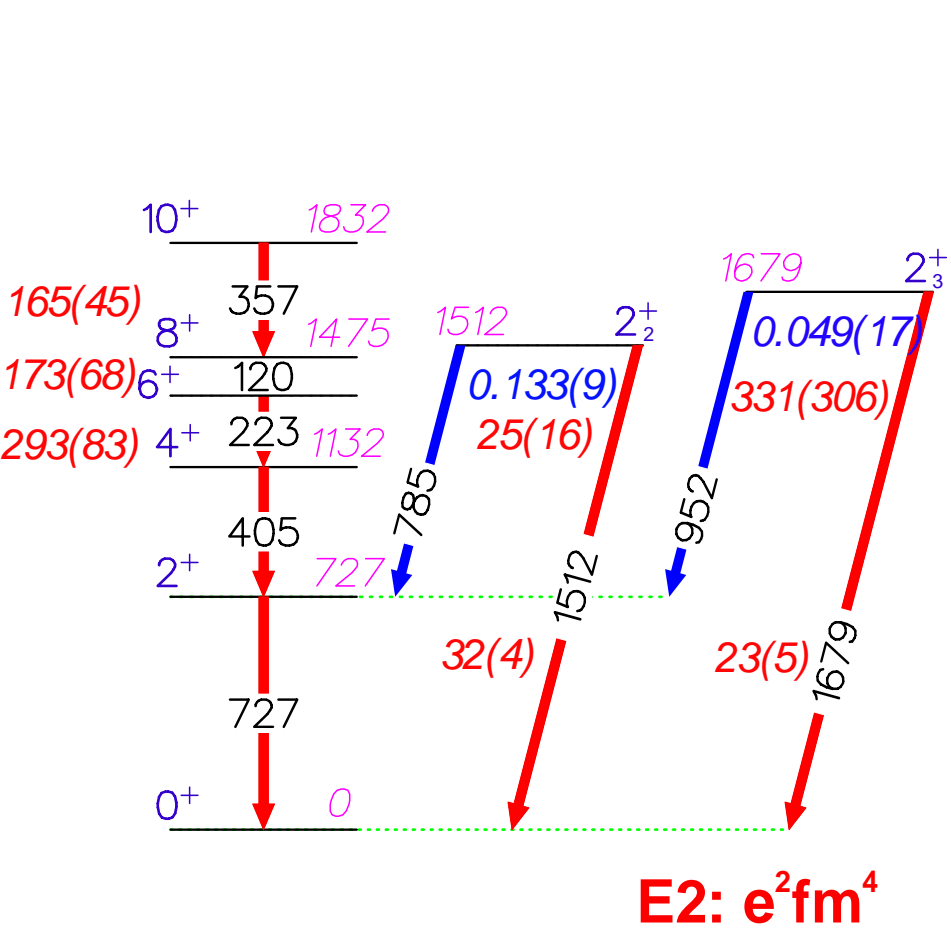
2^+_3 @ 1679 keV

$\tau = 0.68(2)$ ps

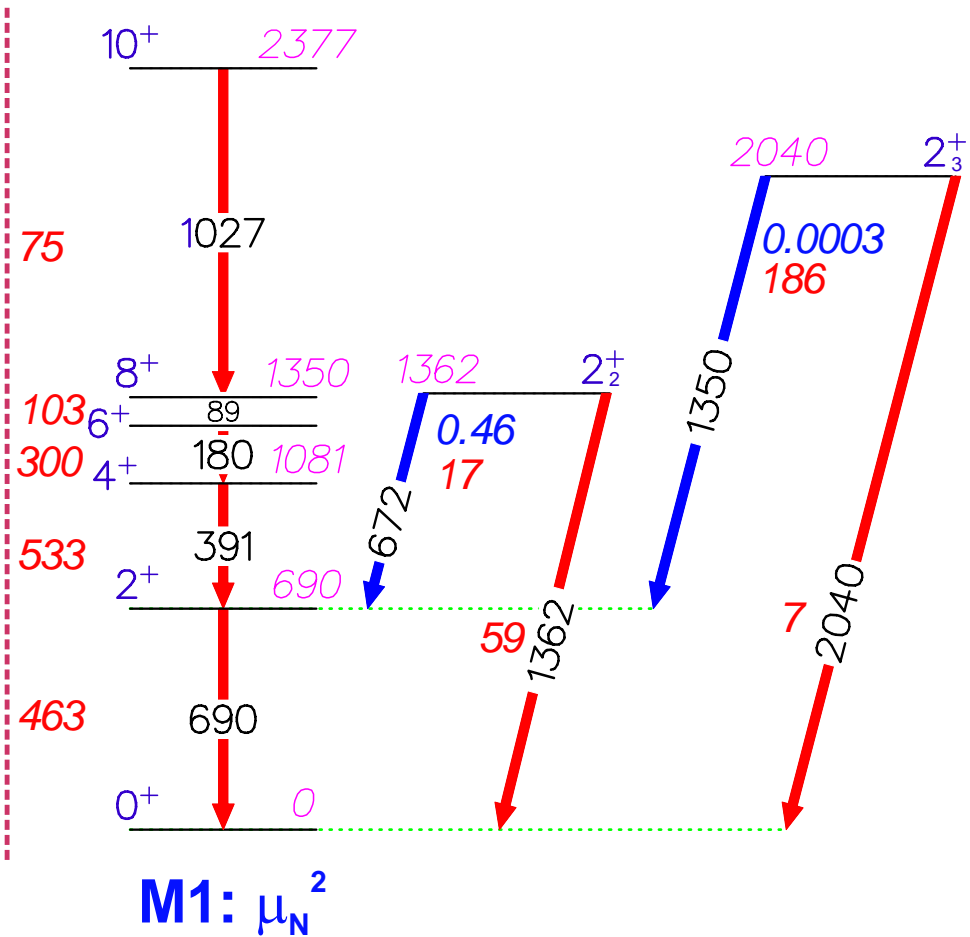
Analysis Program for Continuous
Angle DSAM
– APCAD (C. Stahl, thesis, TU
Darmstadt 2015):

Ниско спинови състояния с положителна четност в ядрото на ^{212}Po

^{212}Po experiment

^{212}Po theory

Еднофононо състояние със смесена симетрия ^{212}Po

$$\begin{aligned} |2_1^+\rangle &= 0.488 |J_\nu = 0, J_\pi = 2, J = 2\rangle + 0.819 |J_\nu = 2, J_\pi = 0, J = 2\rangle + \dots \quad 87\% \\ |2_2^+\rangle &= 0.813 |J_\nu = 0, J_\pi = 2, J = 2\rangle - 0.517 |J_\nu = 2, J_\pi = 0, J = 2\rangle + \dots \quad 93\% \end{aligned}$$

- Почти ортогонални състояния;
- Изградени от протон – неутронни $S (J_{\nu(\pi)}=0)$ и $D (J_{\nu(\pi)}=2)$ двойки;
- 2_2^+ - е изовекторно състояние;

Състоянието 2_2^+ с енергия 1512 keV може да се интерпретира като еднофононо състояние със смесена симетрия в ядрото на ^{212}Po !

RAPID COMMUNICATIONS

PHYSICAL REVIEW C **93**, 011303(R) (2016)

Low-lying isovector 2^+ valence-shell excitations of ^{212}Po

D. Kocheva,¹ G. Rainovski,^{1,*} J. Jolie,² N. Pietralla,³ C. Stahl,³ P. Petkov,^{4,5} A. Blazhev,²
A. Hennig,² A. Astier,⁶ Th. Braunroth,² M. L. Cortés,³ A. Dewald,² M. Djongolov,¹ C. Fransen,² K. Gladnishki,¹
V. Karayonchev,² J. Litzinger,² C. Müller-Gatermann,² M. Scheck,^{3,†} Ph. Scholz,² R. Stegmann,³ P. Thöle,² V. Werner,³
W. Witt,³ D. Wölk,² and P. Van Isacker⁷

¹Faculty of Physics, St. Kliment Ohridski University of Sofia, 1164 Sofia, Bulgaria

²Institut für Kernphysik, Universität zu Köln, 50937 Köln, Germany

³Institut für Kernphysik, Technische Universität Darmstadt, 64289 Darmstadt, Germany

⁴Bulgarian Academy of Sciences, Institute for Nuclear Research and Nuclear Energy, 1784 Sofia, Bulgaria

⁵National Institute for Physics and Nuclear Engineering, 77125 Bucharest-Magurele, Romania

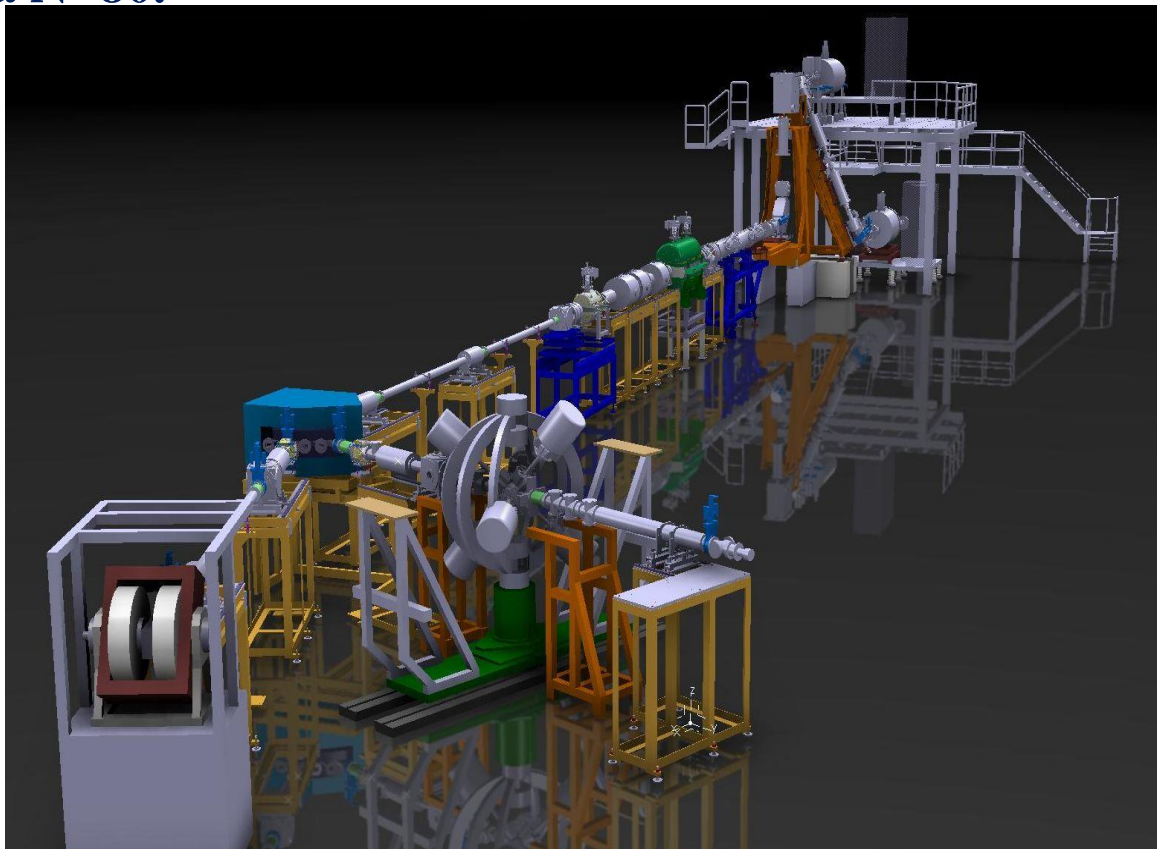
⁶CSNSM, IN2P3/CNRS, and Université Paris-Sud, F-91405 Orsay Campus, France

⁷Grand Accélérateur National d'Ions Lourds, CEA/DSM-CNRS/IN2P3, BP 55027, F-14076 Caen Cedex 5, France

(Received 20 November 2015; published 19 January 2016)

Преобладащи експерименти:

НІЕ-ISOLDE (ЦЕРН) експерименти с използване на Кулоново възбуждане на ускорен сноп от радиоактивни ядра ^{140}Nd , ^{142}Sm (IS496) and ^{136}Te (IS596) получен чрез селективна лазерна йонизация. Целта на експериментите, е чрез изследване на състоянията със смесена симетрия в тези ядра да се разбере ефекта на стабилизиране на слоевете във изотонната верига $N=80$.

Благодаря Ви за вниманието!